

משרד הביטחון

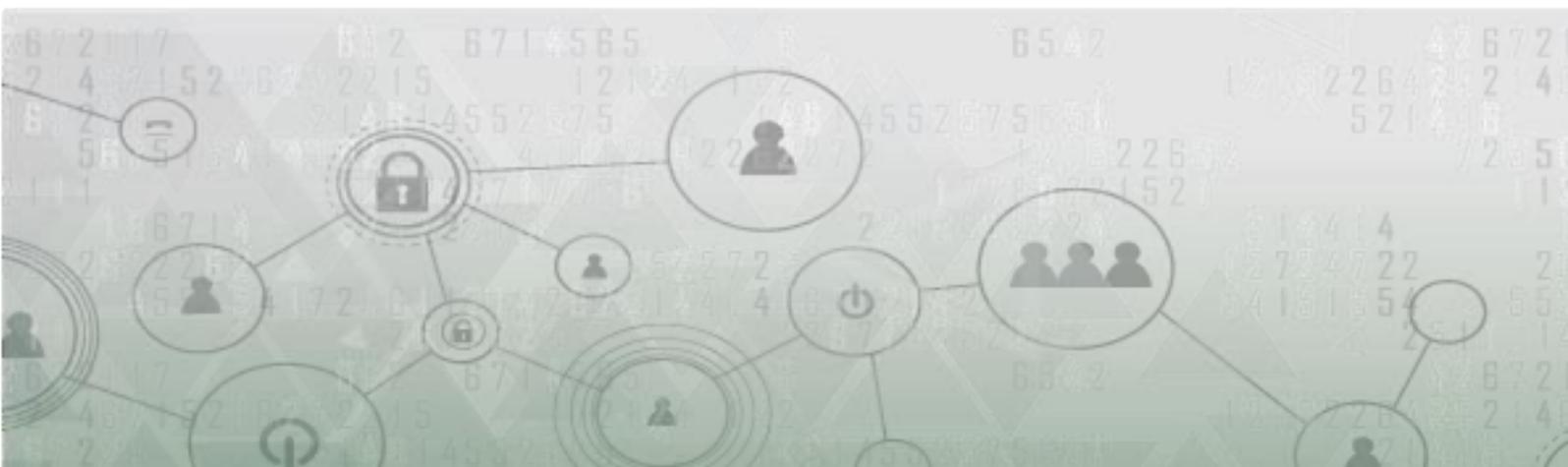
הפעלת מהנדסי "מיון מבנים" במצב מלחמה וחירום לסיוע בהערכת מבנים ברשויות מקומיות

נהלים בין משרדיים

[רשות חירום לאומית/ יחידת משרדי ממשלה]

בלמ"ס

יוני | 2025

נוהל בינמשרדי להפעלת מהנדסי "מיון מבנים" במצב מלחמה וחירום לסיוע בהערכת מבנים ברשויות מקומיות

כללי

1. באירועי חירום מדינת ישראל מחויבת להמשיך את הרציפות התפקודית ולהעניק לאזרחיה את השירותים והמוצרים החיוניים במשק.
2. על מנת להבטיח את פעילות משרדי הממשלה באספקת השירותים והמוצרים החיוניים בחירום, נכתבה על ידי רח"ל מדיניות המבוססת על: 15 יעדי שירות, 3 מאפשרים לאומיים ורמות השירות שלהם.
3. אחד מיעדי השירות נקרא 'מחסה הולם' והגדרתו היא 'הספקת מחסה הולם, משכן ארעי, מוגן מפני איומים ופגעי מזג האוויר מותאם לתנאי הסביבה לאיום הנוכחי והצפוי, למשך השהיה בו למצבו הפיזי, הנפשי, המשפחתי והקהילתי של החוסה'.
4. מדינת ישראל מפצה את תושביה על נזקים ישירים ועקיפים שנגרמו כתוצאה ממעשי איבה או פעולות מלחמה שונות, וזאת מכוח חוק מס רכוש וקרן פיצויים התשכ"א – 1961 (להלן: **חוק מס רכוש**). בהתאם לחוק מס רכוש, קרן הפיצויים היא הגורם המוסמך לפצות תושבים לגבי דיור חליפי, במקרה שבו הבית שבו התגורר התושב אינו ראוי למגורים.
5. תרחיש הייחוס המלחמתי המעודכן צופה נזקים רבים למבנים בכל הארץ. על מנת לייעל את אספקת המחסה לתושבים נקבע (בנוהל בינמשרדי למתן מענה ראשוני לדיור חלופי זמני לתושב שביתו ניזוק ואינו ראוי למגורים בעת מלחמה) כי הרשות המקומית רשאית לסייע לקרן הפיצויים (מס רכוש), לאחר פגיעה ישירה או מרחבית במבנים, לבצע הערכה של המבנה ולהחליט אם המבנה שניזוק ראוי למגורים או שאינו ראוי למגורים. הנוהל שבכותרת מסדיר את האפשרות לבצע הערכה כאמור, בסיוע מהנדסי הערכת מסוכנות, כהגדרתם להלן, אשר הסכימו להתנדב לסייע לרשות המקומית, במטרה לתת מענה ראשוני וחוו"ד מקצועית-הנדסית בשאלה אם מבנה ראוי למגורים או שאינו ראוי למגורים.

מטרת הנוהל

6. באירוע מלחמה תהא רשאית הרשות המקומית לבקש לקלוט ממאגר מהנדסי "מיון מבנים לרעידות אדמה", מהנדסי הערכת מסוכנות, כהגדרתם להלן, אשר הודיעו למנהל המאגר על הסכמתם להתנדב ברשויות המקומיות, במטרה לבצע הערכה של המבנה ולהחליט אם המבנה שניזוק ראוי למגורים או שאינו ראוי למגורים. לשם כך מבקשת הרשות המקומית להפעילם כמתנדבים בהתאם להוראות נוהל זה.

7. הגדרות בנוהל זה:

- 7.1. "מצב חירום" - נזק מלחמה/פעולת איבה בלבד כהגדרתם בחוק מס רכוש.
- 7.2. "נזק מלחמה" – כהגדרתו בחוק מס רכוש וקרן פיצויים.
- 7.3. "ניזוק" - דייר שגר בנכס ביום קרות נזק המלחמה.
- 7.4. "נכס" – "דירת מגורים" כהגדרתה בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג – 1973 (להלן: "התקנות") שהנה: "דירה שביום קרות הנזק שימשה למגורים".
- 7.5. "נוהל דיוור חלופי" - נוהל בינמשרדי למתן מענה ראשוני לדיוור חלופי זמני לתושב שביתו ניזוק ואינו ראוי למגורים בעת מלחמה
- 7.6. "בעל סמכות מהרשות המקומית" – עובד הרשות המקומית (לרבות מתנדב) ממחלקת הנדסה, בעל ההכשרה המתאימה, שהוסמך על ידי ראש הרשות לעניין נוהל דיוור חלופי להחליט אם המבנה שניזוק ראוי למגורים או שאינו ראוי למגורים.
- 7.7. "מיון מבנים" - תהליך הערכה הנדסית של מצב מבנים לאחר התרחשות נזק כתוצאה מרעידת אדמה, כשמטרות התהליך הינם איתור מהיר של מבנים או חלקי מבנים שנפגעו אך בטוחים לאכלוס, איתור והתראה על מבנים לא יציבים או בעלי גורמי סיכון אחרים הנמצאים בסכנת התמוטטות ועלולים לסכן אנשים, מבנים ומתקנים בסביבתם, הערכת בטיחות מבנים במתקנים חיוניים להבטחת חידוש פעילות בהקדם האפשרי.
- 7.8. "ערכת חירום למהנדס" – ערכה מקצועית המשמשת את המהנדס בשטח, והכוללת קסדה, אפוד זוהר, פנס ואמצעי סימון.
- 7.9. "מהנדס הערכת מסוכנות" - מהנדס מוסמך /או מהנדס שאושר על-ידי משרד הבינוי והשיכון, ממאגר מהנדסי "מיון מבנים לרעידות אדמה" שעבר את ההתאמה גם לנזקים למבנה כתוצאה מפיצוץ.
- 7.10. "מתנדב" – מהנדס הערכת מסוכנות, אשר הודיע למנהל המאגר על הסכמתו להתנדב ברשויות המקומיות לפי סעיף 11.1 לנוהל זה, במטרה לבצע בחינה של המבנה ולהחליט אם המבנה שניזוק ראוי למגורים או שאינו ראוי למגורים.
- 7.11. "מוקד" – מוקד לפניות הרשויות המקומיות, לשם קבלת מידע על מתנדבים כאמור בסעיף 11.2 לנוהל זה.

תחולה

8. נוהל זה חל על:

משרד הבינוי והשיכון והרשויות המקומיות.

מצבים ומקורות משפטיים להפעלת הנוהל

9. מצבים ומקורות משפטיים:

- א. "מצב מיוחד בעורף" כמשמעו בחוק הג"א התשי"א-1951.
- ב. חוק מס רכוש וקרן פיצויים התשכ"א – 1961.
- ג. תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג – 1973.
- ד. חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995.
- ה. תקנות הביטוח הלאומי (מתנדבים), תשל"ח-1978.
- ו. [נוהל](#) המוסד לביטוח לאומי להקלות על הגופים המוסמכים להפנות מתנדבים
- ז. חוק שירות עבודה בשעת-חירום, תשכ"ז-1967.

שלבי אירוע

10. הוגדר מצב משפטי לעורף: "מצב מיוחד בעורף" ונגרם נזק לנכסים – יחולו ההוראות הבאות:

10.1. איתור מהנדסי הערכת מסוכנות –

10.1.1. מנהל המאגר או מי שהוסמך על ידו במשרד הבינוי והשיכון יפרסם "קול

קורא" ו/או פרסום ברשתות, אודות הצורך במתנדבים לצורך ביצוע בחינה של מבנים והחלטה אם המבנה שניזוק ראוי למגורים או שאינו ראוי למגורים, ו/או יפנה למהנדסים שהוכשרו מתוך רשימות המהנדסים קיימות, במטרה לבחון את רצונם להתנדב -לסייע לרשויות מקומיות בהערכת המבנים כאמור.

10.1.2. בטופס ההסכמה שימלאו מהנדסי הערכת המסוכנות, יציינו המהנדסים

באלו רשויות הם מסכימים להתנדב (ורשאי מהנדס הערכת מסוכנות להסכים להתנדב במספר רשויות מקומיות), ויביעו הסכמתם כי פרטיהם יועברו לרשויות המקומיות האמורות, במידה וייגרם נזק מלחמה לנכסים בתחומי אותן הרשויות.

10.2. ניהול המידע אודות המתנדבים במוקד והעברת פרטיהם לרשויות המקומיות

10.2.1. מוקם מוקד ייעודי שיופעל במשרד הבינוי והשיכון ויאויש בקציני וחיילי מילואים (יקל"ם) שיוקצו על-ידי רשות החירום הלאומית (רח"ל) למשרד הבינוי והשיכון, ותפקידם – לסייע למשרד הבינוי והשיכון בתפעול המוקד ובמענה לפנייות בכל תקופת ההכרזה או בשל נזקים שנגרמו בתקופת ההכרזה. פרטי המוקד ודרכים ליצירת קשר עמו יפורסמו לרשויות המקומיות.

10.2.2. המוקד ינהל רישום אודות מתנדבים, כך שכל מתנדב יוגדר במוקד על פי השייך הגיאוגרפי והרשות המקומית בה הסכים להתנדב.

10.2.3. לאחר אירוע בו נגרם נזק מלחמה לנכסים ברשות מקומית, יפנה המוקד באופן יזום למהנדס הרשות המקומית ו/או לנציג מטעמו, ויעדכן בדבר הימצאות מתנדבים שהסכימו להתנדב ולסייע לרשות, ויעביר לרשות את פרטיהם. בנוסף, הרשות המקומית תהיה רשאית לפנות למוקד לצורך קבלת פרטי המתנדבים שהביעו רצון להתנדב בתחומה.

10.3. קליטת המתנדב ברשות המקומית –

10.3.1. באחריות הרשות המקומית להחתיים את המתנדב על טפסי ההתנדבות הנדרשים לכך, ולהסדיר את רישומם על מנת שיוכרו על ידי המוסד לביטוח לאומי, בהתאם לנהלי קליטת מתנדבים המקובלים אצלה. ההתנדבות יכולה להיות לגבי זירה אחת או יותר ולפרק זמן שייקבע.

10.3.2. למשרד הבינוי והשיכון ולוועדת ההיגוי הבין משרדית להיערכות לרעידות אדמה לא תהיה כל אחריות, במישרין או בעקיפין, לגבי קליטת המהנדסים ופעולותיהם במסגרת התנדבותם, כלפי הרשויות המקומיות, המהנדסים עצמם או כל צד שלישי אחר.

10.3.3. בתום פעילות המתנדב אצל הרשות המקומית, תעדכן בכך הרשות את המוקד ותגרע את המתנדב מרשימת המתנדבים הפועלים אצלה ברשות בהתאם לנהלי הרשות המקומית והנחיות המוסד לביטוח הלאומי.

10.4. סמכויות המתנדב –

10.4.1. המתנדב יוסמך על ידי הרשות המקומית לבחון מבנים שניזוקו מנזק מלחמה, ולהחליט אם המבנה שניזוק ראוי למגורים או שאינו ראוי למגורים, והכל במקומות ובמועדים בהתאם להנחיות הרשות המקומית ולפי צרכיה.

10.4.2. המתנדב ימליץ על שימוש מלא / מוגבל או אי שימוש במבנה / מתקן

לאחר ביצוע הבחינה של המבנה.

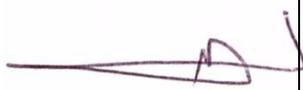
תיעוד וחתימה על הנוהל

11. בקרת תיעוד:

[סעיף זה נועד על מנת לסייע בניהול הידע במערכות טכנולוגיות. הזן בטבלה מטה את מילות המפתח אשר יאפשרו לאתר את המסמך במערכת מידע טכנולוגית, הזן בטבלה את תקציר המסמך, לרוב מטרת המסמך מספיק מפורטת על מנת להוות תקציר למסמך]

מילות מפתח לאיתור מסמך
תקציר המסמך
מספר קטלוגי (המספר ינופק על ידי חטיבת התורה והתרגילים ברח"ל)

12. אישורים וחתימות:

חתימה	שם ושם משפחה	שם תפקיד	
	יצחק (איזי) לרר	מנהל אגף בכיר ביטחון חירום וסייבר, במשרד הבינוי והשיכון	כתב:
	אמיר יהב	מנהל ועדת ההיגוי הבין משרדית להיערכות לרעידות אדמה	
	יוחאי וגיימה	ר' מינהל בטחון וחירום, מרכז השלטון המקומי	
	עופר שושן	ר' יחידת היערכות משרדי ממשלה, רח"ל	תיקף:

